

NYKYNAISEN HÄPEÄMÄTÖN RUUMIILLISUUS

Ruumiillisuuden representaatiota Henriikka Rönkkösen

Mielikuvituspoikaystävä ja muita sinkkuelämän perusasioita sekä Emmi-Liia
Sjöholmin *Paperilla toinen* teoksissa

Lumi-Tuulia Holm

Kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
Humanistinen tiedekunta
Kirjallisuus
Marraskuu 2020

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	5
2.1 Chick lit	
2.2 Länsimaisen kulttuurin seksualisoituminen	
2.3 Autofiktio	
2.4 Ruumiillisuus	
3 MITÄ UUTTA RÖNKKÖNEN JA SJÖHOLM TUOVAT CHICK LIT - KIRJALLISUUTEEN?	10
3.1 Häpeämätön ruumiillisuuskerronta	
3.2 Abortti	
3.2 Naisen kirjoittama autofiktio	
4 <i>MIELIKUVITUSPOIKAYSTÄVÄ</i> JA <i>PAPERILLA TOINEN AHTAALLA</i> KIRJALLISUUDEN GENREVIIDAKOSSA	16
4.1 Populaarikulttuurin muutos	
4.2 Onko kyseessä uudenlainen naistenkirjallisuuden ilmiö?	
5 PÄÄTÄNTÖ	18
LÄHTEET	20

1 JOHDANTO

Nuorille naisille suunnatussa kotimaisessa kirjallisuudessa on havaintojeni mukaan syntynyt 2010-luvun loppupuolella uudenlaisia trendejä. Havaintojeni mukaan keskiöön nousee seksiin, seksuaalisuuteen ja ruumiillisuuteen liittyviä aiheita. Tämä on kiinnostava sisällöllinen muutos nuorille naisille suunnatussa kirjallisuudessa. Tutkielmassani tarkastelen kahta kotimaista teosta, jotka ovat Henriikka Rönkkösen *Mielikuvituspoikaystävä ja muita sinkkuelämän perusasioita* (2016) (jatkossa Mielikuvituspoikaystävä tai MP) ja Emmi-Liia Sjöholmin *Paperilla toinen* (2020) (jatkossa PT).

Keskeinen tavoitteeni on tarkastella, ovatko nämä teokset chick lit -ilmiön edustajia, vai edustavatko nämä jotain uutta ja erilaista nuorille naisille suunnatun kirjallisuuden genreä. Aion tarkastella chick lit -ilmiötä kriittisesti ja pohtia mahdollisuuksia myös sille, että ilmiölle ominainen kuvasto olisi muuttunut. Kyseessä on 1990-luvulla ensimmäisiä kertoja esiinnoussut laji, jolloin kulttuurissa näkyvät muutokset heijastelisivat myös suhteessa julkaisuaikaansa. Vaikka 30 vuotta ei ole kirjallisuuden historiassa vielä pitkä aika, on se populaarikulttuurin muutoksen näkökulmasta tarpeeksi muuttamaan nuorisokulttuuria.

Seksuaalikulttuuri on kokenut suuria muutoksia 2000-luvulla, ja nämä muutokset näkyvät myös kirjallisuudessa. Seksuaalisuus ja kaupallisuus kulkevat nyky-yhteiskunnassa käsi kädessä: media tuottaa myyväää sisältöä, jossa tuotteita kaupataan seksualisoiduin ihmisvartaloin. Tämä median seksualisoituminen on johtanut yleisesti kulttuurin seksualisoitumiseen ja ääritapauksessa pornoistumiseen. Nikunen, Paasonen ja Saarenmaa (2005, 12) pitävät pornoistumisen yhtenä ulottuvuutena pornografisten esitystapojen valumisen kulttuurintuotannon osa-alueille kuten elokuvaan tai peleihin. Tämän myötä ihmiset tottuvat arkielämässään seksuaalisuuden representaatioihin, jolloin aiemmin sopimattomana pidetty sisältö on päässyt sulautumaan osaksi populaarikulttuuria.

Olen valinnut tarkasteluni kohteeksi romaaneissa esiintyvän ruumiillisuuden representaation erityisesti ruumiillisuuteen liittyvillä tabualueilla. Ruumiillisuuden näkökulmaa syvennän autofiktioin näkökulmasta, sillä olen tietoisesti valinnut aineistokseni autofiktiiviset romaanit. Pyrin luomaan eroa perinteisemmän chick lit -kirjallisuuden ja uudemman vahvasti ruumiillisiin kokemuksiin rakentuvan kirjallisuuden välille. Tähän erontekoon

nostan myös näkökulman siitä, voidaanko teosta pitää viihdekirjallisuutena, jos se käsittelee tabuaiheita. Yrjö Hosiailuoma (2003, 1010) on määritellyt viihdekirjallisuuden erääksi tunnuspiirteeksi pinnallisuuden. Tabuaiheita ei voi kuitenkaan yleistäen pitää millään tavalla pinnallisina. Tästä huolimatta havaintojeni mukaan on kuitenkin mahdollista, että tabuaiheita voidaan käsitellä pinnallisesti. Kuitenkin Rönkkönen ja Sjöholm tuovat näiden vaikeiden asioiden käsittelyyn ironisia ja pinnallisena pidettäviä lähestymiskulmia.

Aloitan määrittelemällä erikseen tutkielmassani keskeisiksi nousevat teoriat, jotta niiden soveltaminen tutkielmani myöhemmässä vaiheessa tuntuisi luontevammalta. Teoriapohja rakentuu neljästä keskeisestä osasta, jotka tekevät kaunokirjallisuuslähteiden tarkastelusta mielekäästä. Ajatuksena on se, että jokaisen näiden neljän osan näkökulmaa voi soveltaa molempiin lähdeteoksiini. Näihin neljään osaan kiteytyy myös mielestäni juuri se, mikä tässä tarkastelemassani kirjallisuuden lajissa on erityistä. Chick lit, kulttuurin seksualisoituminen, autofiktio ja ruumiillisuus kietoutuvat toisiinsa myöhemmin tutkielmassani ja rakentavat näin teoriapohjaa, jota on mahdollista vertailla muihin samankaltaisiin kirjallisuuden genreihin.

Jatkan tekstihavaintoja nostamalla ilmiölle ominaisten piirteiden havainnointia. Pyrin tuomaan esille ilmiölle erityistä ruumiillisuuden ja ruumiillisten kokemusten representaatiota. Representaatiossa erityishuomioni kiinnittyy naisruumiin subjektiasemaan, mikä on ilmiönä yllätyksellistä, kun minäkertoja puhuu omasta ruumiistaan. Nostan analyysissäni esille myös autofiktio ruumiillisuuskerronan rakentajana. Pyrin tuomaan esille ne mahdollisuudet, jotka autofiktio, kirjoittamisen muotona, tuo nuorille naisille suunnattuun kirjallisuuteen.

Pohdin miksi tätä uutta naistenkirjallisuuden trendiä tulisi tarkastella omana ilmiönään. Lisäksi tutkin, löytyykö teosten sisällöistä niin paljon samaa, että voitaisiin puhua genre-erityisistä piirteistä. Kirjaan alkuun muutamia huomioita kaunokirjallisuuslähteideni samankaltaisuudesta: Molemmat teokset ovat naisen kirjoittamaa autofiktiota. Teoksien ruumiillisuuskuvauksia voi pitää kaunistelemattoman realistisina. Kertoja ei tyydy puhumaan kukista ja mehiläisistä eikä kerronta vaikene, kun yhdenillanjuttu etenee makuuhuoneen puolelle. Vaikka teoksissa puhutaan naisen halusta, ei hän seksiaktin aikana saakaan samanlaista itsenäistä toimijuutta ja vaikutusvaltaa kuin hänellä on muihin elämänsä asioihin.

Tämän jälkeen vertaan huomioitani valitsemaani teoriapohjaan ja pyrin tekemään johtopäätöksiä sekä vastaamaan asettamiini tutkimuskysymyksiin. Käytän aineistonani myös lehtiartikkeleita, ja perustelen tätä valintaa sillä, että tarkastelemani ilmiö on niin uusi, että suoraan siitä tehtyä teoriakirjallisuutta ei ole vielä olemassa ainakaan kotimaisessa kirjallisuudentutkimuksessa. Pidän tärkeänä tarkastella tätä ilmiötä juuri kotimaisessa kirjallisuudessa. On tärkeää huomata, että tällaiset chick lit'n kaltaiset ilmiöt voivat näyttäytyä erilaisina kulttuurista riippuen, joten kaikki aiheeseen liittyvä teoria ei ole automaattisesti sovellettavissa kaikkiin kohdeteoksiin.

Lopuksi kokoan tutkielmassani saamani keskeiset havainnot yhteen. Pyrin tarkastelemaan kriittisesti saamiani tutkimustuloksia, ja esittelen tähän melko tutkimattomaan aiheeseen liittyen näkökulmia, jotka nousivat tutkielmaa tehdessäni esille mutta eivät kuitenkaan mahtuneet osaksi tutkielmaani.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Chick lit

Tarkastellessani Rönkkösen ja Sjöholmin teoksien kohdeyleisöä voin todeta, että niillä on sama kohdeyleisö kuin chick lit'llä. Molempien romaanien päähenkilöt ovat ainakin jossain vaiheessa romaanien juonta nuoria naisia ja sinkkuja. Päähenkilöt kohtaavat elämässään chick lit -kirjallisuudelle tyypillisiä haasteita, joita ovat Voipion (2011, 100) mukaan esimerkiksi identiteettiin, uraan, ihmissuhteisiin ja ulkonäköön liittyvät kysymykset.

Ilmiönä chick lit on levinnyt laajalti erityisesti länsimaihin, ja Iso-Britanniassa on syntynyt merkittävä määrä tämän lajin kulmakivinäkin pidettyjä teoksia: *Bridget Jones* ja *Fifty Shades of Grey* ovat erinomaisia esimerkkejä todella laajan suosion saaneista chick lit -teoksista. (Nevalainen 2015, 84) Chick lit -kirjallisuuden teoriaan liittyy haasteita, sillä Nevalaisen (2015, 74) mukaan tyhjentävää genren kaltaista määrittelyä chick lit -kirjallisuudelle ei voi tehdä. Hän ehdottaakin, että chick lit'ia käsiteltäisiin erityisesti ilmiönä, jolloin sen kulttuureihin, elämäntilanteisiin ja eri ikävaiheisiin mukautuva luonne otettaisiin tekstien tarkasteluvaiheessa huomioon. Aion itsekkin tässä tutkielmassa käsitellä chick lit'n erityisesti ilmiömäärittelmän kautta, jolloin genren määrittelmään liian tiukasti

liittyvät yleistyksen jäävät pois aineiston tarkastelusta. Ilmiön käsite on kirjallisuudentutkimuksessa kompleksinen, sillä sen määrittely on hankalaa. Ilmiötä voisi kuvailla käsityksinä todellisuudesta, jolle ei ole olemassa tarkkarajaista määritelmää. Tämä kompleksisuus mahdollistaa kuitenkin havaintojen yleistämisen ilmiöiksi. Havainnot tietynlaisesta kaunokirjallisesta tekstistä on mahdollista koota ilmiömääritelmän alle tilanteessa, jossa paljon tarkemmin rajattuun genremääritelmään ei ole mahdollista päästä.

Voipio (2011, 97) määrittää chick lit'n 1990–2000-lukujen uudeksi sinkku- ja naistenviihdekirjallisuudeksi. Viihdekirjallisuuden genre tavoittaa chick lit -ilmiötä kaikista parhaiten, jos chick lit'lle halutaan määrittää jonkinlainen kattogenre. Tulen kuitenkin myöhemmin tutkielmassani tarkastelemaan tätä viihdekirjallisuuden käsitettä kriittisesti chick lit -kirjallisuutta määrittävänä käsitteenä. Voipion käyttämää sinkkukirjallisuuden käsitettä on ehdotettu chick lit -käsitteen suomenkieliseksi vastineeksi. Nevalaisen (2015, 78) mukaan chick lit -käsite ei ole vakiintunut vielä suomalaisessa kirjallisuudentutkimuksessa, ja suomalaisvastineiksi onkin tarjottu muun muassa sinkku-, pimu-, muija- ja likkakirjallisuutta. Tämän käsitteen määrittelyyn liittyvän kompleksisuuden huomaa, sillä ilmiöstä puhutaan chick lit'n ohella suomenkielisessä kirjallisuudentutkimuksessa etenkin sinkkukirjallisuutena. Sinkkukirjallisuuteen käsitteenä liittyy kuitenkin haasteita, sillä ilmiöön kuuluvissa teoksissa esiintyy muitakin ihmissuhdestatuksia kuin sinkkuus. Toisessa tarkasteluni kohteena olevassa romaanissa, *Paperilla toinen*, päähenkilön parisuhdestatus muuttuu romaanin edetessä useampaankin kertaan: on pitkiä jaksoja parisuhteessa ja niiden välillä jaksoja sinkkuna. Chick lit -ilmiön tuomat tarkastelunäkökulmat ovat kuitenkin romaanissa erityisen hedelmällisiä, joten kattokäsitteen ongelmallisuuteen liittyvä ristiriita vältetään, kun kattokäsitteenä käytetään chick lit'ia.

Vaikka kotimaiseen chick lit'n tutkimukseen liittyy käsitteen määrittelyssä haasteita, ollaan ilmiön tutkimuksessa menty eteenpäin 2010-luvulla. Chick lit'stä on tehty useita pro gradu tutkielmia ja artikkeleita. Laajempaa kotimaista chick lit -tutkimusta edustaa Terhi Nevalaisen väitöskirja *Pinkit piikkikorot. Chick lit -kirjallisuuden postfeministiset sisällöt ja lukijat niiden merkityksellistäjinä* (2015). Kaunokirjallisuuden puolella kotimainen chick lit on noussut lukijoiden suosioon erityisesti 2010-luvulla, vaikka sitä on kirjoitettu aikaisemminkin. Kotimaista chick lit -kirjallisuutta on tutkittu yksittäisissä pro gradu

tutkielmissa, joten siitä voidaan vetää johtopäätöksiä siihen, että se on tutkimusaineistona vielä melko tutkimatonta.

2.2 Länsimaisen kulttuurin seksualisoituminen

Karkulehto ja Leppihalme (2018, 262) nostavat artikkelissaan esille ilmiön, jossa seksuaalisuuden julkinen näkyvyys on lisääntynyt ja toteavat, että tätä ilmiötä on kutsuttu kulttuurin ja median seksualisoitumiseksi. He toteavat, että 2000-luvun alun länsimainen kulttuuri tullaan muistamaan siitä, miten seksualisoitumiselle on annettu julkinen tila. Tämä seksualisoituminen näkyy kulttuurissa ja heijastuu myös aikaa kuvaavaan kirjallisuuteen. Vaikka Karkulehto ja Leppihalme käsittelevät kulttuurin ja median seksualisoitumista rinnakkain, keskityn itse vain kulttuurin seksualisoitumisen näkökulmaan, joka näkyy tarkastelemisani kaunokirjallisuuslähteissä. Siitä huolimatta, että kulttuurin ja median seksualisoituminen vaikuttavat toinen toisiinsa, tarkastelen tässä tutkielmassa seksualisoitumista kulttuurin näkökulmasta, sillä käsitän kaunokirjallisuuden enemmän kulttuurin kuin median tuotteena.

Chick lit tuo kulttuurin seksualisoitumiselle uudenlaisen ilmentymisympäristön. Naiskirjailijat kuvaavat emansipatorisesti sitä, miten seksuaalikulttuurin muutos on vaikuttanut naisten ihmissuhteisiin. Nevalainen huomauttaa väitöskirjassaan, että seksuaalisuuden ja seksuaalisen halun kuvaaminen on lisääntynyt erityisesti naisille suunnatuissa populaarikulttuurituotteissa. Tämä ilmentyy siinä, että seksuaalinen aktiivisuus kuuluu olennaisena ja hyväksyttävänä osana nuoren naisen elämään. (2015, 48). Hyvänä esimerkkinä chick lit kirjallisuuden ja samalla populaarikulttuurin seksualisoitumisesta voidaan pitää 2011 vuonna julkaistua E.L. Jamesin romaania *Fifty Shades of Grey*. Seksuaalisuuden nostaminen keskiöön romaanissa ja siitä tehdyssä elokuvassa poiki yhden 2010-luvun puhutuimman naisviihteen ilmiön. Totean, että Rönkkösen ja Sjöholmin teokset jatkavat tällä samalla E.L. Jamesin luomalla naistenkirjallisuuden aallolla.

Sekä Rönkkönen että Sjöholm tuottavat representaatioissaan samaa olennaisuuden ja hyväksyttävyyden ilmapiiriä, sillä romaaneissa kuvataan runsaasti seksuaalisesti aktiivisen naisen seksiakteja. Kulttuurin seksualisoitumien on jatkunut 2000-luvun alusta lähtien, ja sen aiheuttamat muutokset ovat luettavissa kirjallisuudessa. Mitä lähemmäs tulemme

nykypäivää, sitä estottomampaa seksuaalisuuden representaatio on kirjallisuudessa. Voipio (2012, 108) nostaa esille artikkelissaan sen, miten vuonna 1999 kirjoitetussa chick lit:ssä päähenkilö toteaa seksin ilman rakkautta olevan kamalaa. Muutos on luettavissa sekä Rönkkösen että Sjöholmin romaaneissa. Naiset harrastavat seksiä seksin takia, eikä siihen ole liitettävissä sen suurempia tunteita. Tällaiseen käyttäytymiseen ei siis enää liitetä 2010–2020 -lukujen chick lit -kirjallisuudessa häpeää.

2.3 Autofiktio

Autofiktio on omaelämäkerrallisuutta ja fiktiota yhdistelevä kirjallisuuden laji, jossa kerronta on homodiegeettistä. (Tieteen termipankki: 8.11.2020. Kirjallisuudentutkimus: autofiktio.) Kirjailijan omaelämäkerralliset kokemukset ja ajatukset sekoittuvat fiktion, jolloin kirjailijan on mahdollista käsitellä itselleen yksityisempiä aiheita kuin perinteisessä omaelämäkerrassa. Fiktion kirjoittaminen mahdollistaa kirjailijalle enemmän vapauksia myös siinä mielessä, että teoksen aiheen kannalta tärkeiden tapahtumien tai ajatusten ei tarvitse olla hänen omiaan. Kososen (2016, 49) mukaan autofiktion ja omaelämäkerrallisen kirjallisuuden erontekoa voidaan pitää haasteellisena, sillä eräässä määritelmässä vain sellaista kirjallisuutta, jossa esiintyy yliluonnollisia elementtejä, voidaan pitää autofiktiona. Hän tulee artikkelin pohdinnoissaan kuitenkin sellaiseen lopputulokseen, että autofiktiota kannattaa mieluummin pitää omaelämäkerrallisen romaanin synonyyminä kuin erillisenä lajina.

Fiktion määritelmään en aio tutkimuksessani perehtyä sen syvemmin vaan totean fiktion olevan keksittyä ja seipitteellistä sisältöä kaunokirjallisuudessa. Venla Hiidensalo kuvaa fiktiota kirjallisuuden keinona Journalisti -lehden artikkelissa seuraavasti: ”Kirjallisuuden perimmäisenä tavoitteena on kertoa fiktion kautta jotakin, mikä on niin todellista, ettei sitä voi millään muulla keinoin kertoa.” Tämä ajatus on mielestäni hedelmällinen myös autofiktion termin määrittelyssä. Kun faktaa ja fiktiota sekoitetaan autofiktiossa syntyy kirjallisuudentutkimuksen näkökulmasta jotain mielenkiintoista, sillä kirjallisuudentutkimus perustuu pääosin juuri fiktion tutkimukselle, jolloin metodit ovat hyödynnettävissä myös autofiktiivisiin teoksiin.

2.4 Ruumiillisuus

Kirjallisuudentutkimuksessa käytetään ruumiillisuuden ja kehollisuuden käsitteitä rinnakkain. Olen päätenyt valintaan, että tutkielmassani käytän selvyuden vuoksi vain termiä ruumiillisuus. Vaikka ruumis arkikielisenä sanana viittaa kuolleeseen ihmiskehoon (Kielikello, 1/1999), ei se tieteellisessä tutkimuksessa saa samanlaista määritelmää vaan on enemmän vakiintunut kuin muut vastineet. Ruumiillisuus kuvaa mielestäni paremmin kulttuurin seksuaalisoitumisen myötä julkisten katseiden ja julkisen keskustelun kohteeksi nousutta seksuaalisoitua naisvartaloa. Kehollisuuden käsite sopii mielestäni kuvailemaan paremmin yksityisempiä kehokokemuksia, jotka jäävät usein vain kokijan omaan tietoon. (Nevalainen 2015, 55) Ruumiillisuuden ja ruumiintutkimus on äärimmäisen poikkitieteellistä, ja siihen omia näkökulmiaan ja tutkimuskysymyksiään soveltavat muun muassa sosiologia, yhteiskuntatiede ja kulttuurihistoria.

Kirjallisuudentutkimuksen näkökulmasta ruumiillisuutta on kiinnostavaa tarkastella fiktiivisen ruumiin, yhteiskunnallisen naisruumiin ja ruumiiseen liittyvän häpeän kautta. Kaunokirjallisuudessa esiintyviä ruumiillisuuksia tarkasteltaessa ollaan kiinnostuneita erityisesti ruumiillisuuden representaatiosta. Toisaalta, kun tarkastelussa on autofiktiivisiä teoksia, on kiinnostavaa tarkastella autofiktiivisen ruumiin kokemuksia ja sitä, miten ne rakentuvat. Ruumiillisuuden käsite liittyy tutkielmassani erityisesti fyysisiin kokemuksiin, kuten seksiin ja aborttiin. Huomattavaa kuitenkin on, että ruumiillisuus liittyy tässä yhteydessä kuitenkin myös mieleen.

Ruumiillisuutta käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa onkin ehdotettu, että seksuaalinen ruumis nähtäisiinkin seksuaalista nautintoa kokevana ruumiina (Juvonen, 74). Näin seksuaalista ruumiillisuutta määrittäisi mekaaninen akti tai ruumiin muut käyttötarkoitukset, kuten naisen ruumis äitiyden suorittamisen välikappaleena tai mies ejakuloivana siittäjäruumiina (Juvonen, 2006, 75). Rönkkösen ja Sjöholmin teoksissa naisten seksuaaliset ruumiit ovat ennen kaikkea kokevia ruumiita, näitä seksuaalisen ruumiin kokemuksia ei kuitenkaan määritä nautinto. Miesruumiita täysin sivuuttamatta on naiskirjallisuudessa näkökulma usein se, että miesten seksuaalinen ruumis nähdään usein vain hedonistisena siittäjäruumiina.

3 MITÄ UUTTA RÖNKKÖNEN JA SJÖHOLM TUOVAT CHICK LIT - KIRJALLISUUTEEN?

3.1 Häpeämätön ruumiillisuuskerronta

Seksuaalisen ruumiin kokemusten kuvausta voi pitää todella realistisena molemmissa teoksissa. Kerrontaa voi luonnehtia häpeilemättömäksi ja salailemattomaksi. Seksualisoituminen on nähtävillä useissa kohdissa, sillä kerronnassa ei ole mitenkään tavatonta livauttaa sivulauseeseen huomio suihinotosta: ”Kun he sitten myöhemmin erosivat, lohdutin kumpaakin. Tyttöä halauksella, poikaa toisella salaisella suihinotolla” (PT, 24). Tämä kuvaa hyvin sitä, kuinka keskeinen ja olennainen ilmiö tätä kirjallisuutta seksipuhe on.

Toisaalta seksipuhe voi saada myös omia pitkiä monologejaan, joissa keskiössä on vain seksiaktin tai masturbaation kuvaus. Erityisesti Rönkkösen teoksessa näitä pitkiä aktin kuvauksia on löydettävissä useampia. Niissä kuvataan itse aktin tapahtumia, mutta myös runsain sanankääntein päähenkilön ajatuksia. Rönkkösen tapa kuvata seksiaakteja on siinä mielessä kiinnostava, että hän viljelee runsaasti yllättäviä vertauskuvia. Näillä vertauskuvilla hän pyrkii välttämään liian pornoistuvan kerronnan. ”Jostain syystä olin ajatellut, että miehellä pitää olla pesäpallomailan kokoinen oksa, jotta seksissä on mitään järkeä” (MP, 125) kuvaa hyvin sitä, miten pitkistä aktikuvauksista voi tehdä kevyemmin seurattavia.

Naisen rooli seksissä on muuttunut kulttuurin seksualisoitumisen myötä erilaiseksi. Nuoret naiset esitetään yhä harvemmin seksissä objektin roolissa, ja rooli aktiivisena, haluavana seksuaalisena subjektina on yleistynyt. (Gill, 2009, 94) Kiinnostava huomio molemmissa kaunokirjallisuuslähteissäni on se, että naisen seksuaalista ruumista voisi harvemmin pitää subjektina seksiaakteissa, sillä ihmisyyys tuntuu etäännyvän ruumiista aina niinä hetkinä, kun seksiakti tapahtuu. Tätä huomiota tukee myös se, että nainen on useimmiten akteissa passiivisempänä osapuolena. Seksuaalikulttuurin keskeinen muutos näkyy naisissa haluna aktien ulkopuolella erityisesti puheen ja ajatusten tasolla sekä toisaalta kuitenkin myös aktin alullepanevana voimana. Havaintoni on kuitenkin sellainen, että naisella ei ole kuitenkaan suhteessa mieheen vielä samanlaista toimijuutta seksiaktissa. ”Siellä hän käänsi minut selälleni sängylläni, tuli polviseisontaan päälleni ja työntyi suuhuni. Rakastuin häneen heti.” (PT, 41) Päähenkilö kutsui työkaverinsa baarista kotiin harrastamaan seksiä. Itse aktissa

hänen roolinsa kuvattiin hyvin passiiviseksi, mutta rakastumisesta päätellen akti oli juuri sitä mitä päähenkilö toivoi.

Miksikäs ei, mietin ja kaadoin miehen sänkyyn. Kun karju epämääräisesti räpelsi vaginaani, mieleeni tuli Ihmemies MacGyver, joka yrittää rakentaa klitoriksesta ja häpyhuulista kassakaapin avainta. Ihmemies ei tosin onnistunut tehtävässään. Yritin vinkkailla kundille, että vähän hellemin, mutta silti hän hakkasi ja hinkkasi vaginaani – (MP, 168).

Tästä lainauksesta voi jälleen huomioida naisen aktin alullepanijana. Itse aktissa nainen on passiivisena osapuolena eikä saa vaikuttaa tapahtumien kulkuun antamalla ohjeita. Naisruumista voi pitää seksuaalisena subjektina akteissa, sillä representaatio rakentuu näiden ruumiillisten kokemusten havainnoinnin ympärille.

Häpeämätöntä ruumiillisuuskerrontaa edustaa myös laaja kirjo eri termejä käsittämään sekä miehen, mutta erityisesti myös naisen genitaaleja. Tämän laajan termistön lisäksi puhutaan rehellisesti oikeilla nimillä erilaisista ruumiin eritteistä. Todella keskeinen ilmiö ruumiillisuuskerrontaa onkin näissä teoksissa puhua ruumiinosista ja -eritteistä niiden oikeilla nimillä. Tämän voisi nähdä olevan osa suurempaa seksuaalikulttuurin muutosta, johon erityisesti seksuaalivalistuksella on ollut suuri merkitys. Nuorten on mahdollista ymmärtää oman kehonsa toimintaa, kun esimerkit eivät jää vain terveydenhoitajien jakamiin lehtisiin tai biologiantunneilla esitettyyn lisääntymiskeskeiseen ihmisenbiologiaan. Toisaalta tällaisella tyyllillä ruumiillisuudesta puhuttaessa myös vertailu omiin kokemuksiin ja havaintoihin mahdollistuu. Vaikka kyseessä ole olekaan self help -kirjallisuus, on rehelliselle ruumiillisuuden representaatiolle varmasti tarvetta nuorten naisten lukijakunnassa.

Viimeisenä huomiona nostan ruumiillisuuskerronnasta masturbaation, joka näyttäytyy teoksissa keskeisenä osana seksuaalisen naisruumiin toiminnassa. Kuten jo aiemmin mainitsin, naisen halu ohjaa häntä seksuaalisena toimijana. Luonnollinen jatkumo onkin, että teoksissa on seksin lisäksi myös masturbaatiota. Masturbaatiota voisi pitää seksuaalisen naisruumiin toimijuuden keskeisimpänä näyttönä, sillä masturbaatiota tapahtuu vain, kun halu ja naisen oma toimijuus tilanteessa kohtaavat. ”Lopulta palasin aina vessaan. Yksin. – Istuin pöntölle. Nostin jalat sen reunalle ja painoin polvet rintojani vasten. Masturboin selvittääkseni päätäni – –” (PT, 38) Masturbaatio mahdollistaa seksuaaliselle subjektille omien halujensa tyydyttämisen, ilman muita osapuolia. Häpeämättömänä tekona masturbaatiota voi pitää sen vuoksi, että masturboiminen on ollut hyvin pitkään yksi

seksuaalisuuteen liittyvistä tabuista. Länsimaisessa kulttuurissa tämä tabu juontaa juurensa jo Raamattuun, jossa todettiin itsetyydytyksen olevan paheellista. Historian saatossa itsetyydytystä on pidetty muun muassa sairautena tai se on rinnastettu muihin luonnonvastaisiin sukupuolitoimintoihin kuten eläimiin sekaantumiseen tai aviorikokseen. (Eerikäinen, 2006, 22) Ei siis ihme, että naisen masturbaatio on ollut pitkään vaiettu asia. Rönkkönen ja Sjöholm nostavat masturbaation tärkeäksi osaksi naisen seksuaalista käyttäytymistä ja pyrkivät normalisoimaan sitä muun seksuaalikäyttäytymisen ohella.

3.2 Abortti

Kun olin saanut ensimmäiset lääkkeen ja pääsin viimeiseltä lääkärikäynniltä vihdoon kotiin, odottelin päivän ja tungin sitten neljä lääketta emättimeeni. – – Minä synnytin. – – Lopulta isoin möntti tuli ulos ja kivut helpottivat. – – Ystäväni kääri möntin sanomalehteen ja kävi viemässä sen biojätteeseen. (MP, 96–97)

Rönkkönen kuvaa teoksessaan, miten kymmenen minuutin panosta seuraava hirveä tuska – abortti tapahtuu. Romanin päähenkilö on tullut raskaaksi yhdenillanjutusta. Hän ei muista illan tapahtumista paljoakaan: ei miehen nimeä, ei sitä miten kondomi on poistettu käytöstä aktin aikana tai sitä, onko kondomia ylipäättään ollut. Aborttiin johtanutta seksikokemusta voisi kuvailla välinpitämättömäksi mutta ei mitenkään poikkeukselliseksi. Päähenkilö toteaa muistelmatyyliisesti menneessä aikamuodossa kirjoitetussa luvussa ”Kaikki meni niin kuin aina” (MP, 94) kuvatessaan illan kulkua. Aborttikokemukseen liittyy häpeää, mutta toisaalta on olemassa tarve asian jakamisesta jonkun kanssa. Kokemus sai päähenkilön tarkastelemaan hedonistista elämäntyyliään tarkemmin ja hetkellisesti abortti vaikutti myös seksielämän rauhoittumiseen. ”Oli pakko miettiä, että teenkö jotain väärin, kun toteutan seksuaalista viettiäni vai olenko murhaajahuora.” (MP, 98) Päähenkilö palasi kuitenkin jo saman luvun lopussa vanhaan ja totesi: ”Lopulta myös vaginani antoi minulle anteeksi ja haluni normalisoituivat” (MP, 98). Muistelmatyyliin kirjoitetussa teoksessa abortti oli vain yksittäinen irrallinen luku, jonka aiheisiin ei sen koommin enää palata.

Sjöholmin teoksessa abortilla on suurempi vaikutus koko teokseen. Romanissa abortti tulee esille jo toisessa luvussa:

Minua ei ollut nukutettu koskaan aiemmin – – Päässäni on mielikuva anestesialääkäristä, jonka silmissä kiilsu suru ja myötätunto – – muistan kohdunkaulaa pehmittävät tabletit, jotka sisälläni makasin ennen toimenpidettä.

– – Kotiin pääsi vielä samana päivänä abortin jälkeen. Minä hyppäsin yksin bussiin. (PT, 7–8)

Kerronta etenee romaanissa useammassa rinnakkaisessa ajassa päähenkilön teini-ikästä, nuoreen aikuisuuteen ja siitä nykyhetkeen. Sen jälkeen, kun päähenkilö on kertonut 14-vuotiaana kokemastaan abortista, siirtyy kerronta tästä tilanteesta nykyhetkeen. ”Seitsemäntoista vuotta myöhemmin kello on kuusi aamulla. Raskaustesti on hyvä tehdä aamuvirtsasta – –”. (PT, 8) Kehyskertomusten kautta kuvataan abortin vaikutuksia äitiyskokemuksiin ja myöhemmin äitiyteen. Abortti ja tunne menetetyistä lapsesta, kulkee päähenkilön mukana aktiivisesti niin pitkään, kunnes hän saa oman lapsen. Päähenkilö pääsee tarkastelemaan myös omaa äitirooliaan poikaystävänsä, viikonloppuisän, lapsen kanssa. Tämä äitiroolin tarkastelu tapahtuu nuoreen aikuisuuteen liittyvässä kehyskertomuksessa. Romaanin nimikin viestii sitä, kuinka olennaisessa osassa tämä raskaudenkeskeytys on koko teosta. Nimi *Paperilla toinen*, viittaa päähenkilön käymään keskusteluun, kun hän soittaa neuvolaan kertoakseen raskaudesta. Hoitajan kysyessä onko lapsi päähenkilön ensimmäinen, syntyy ristiriita: Päähenkilö pitää lasta esikoisenaan, vaikka tiedoista löytyykin raskaudenkeskeytys. Keskustelu päättyy hoitajan toteamukseen: ”No henkisesti ehkä ensimmäinen, mutta paperilla toinen.” (PT, 35)

Aborttitilanteiden representaatiota voisi kuvailla lakonisiksi. Vaikka poistin molemmista tekstilainauksista osia, jotka käsittelevät kipua, tunteita tai muuten polveilevia huomioita, on tilanteen kuvaus omaelämäkerrallisesti todella niukkaa. Pohdin voisiko tällainen representaatio viestiä juurikin tilanteen omakohtaisuudesta ja siitä, millaisia tunteita ja ajatuksia ihmisellä on ollut tätä henkisesti ja fyysisesti rankkaa kokemusta läpikäydessä. Toisaalta artikkelissaan Kosonen (2016, 44) kuitenkin toteaa, että tilanteessa, jossa totuus ei ole saavutettavissa muistinvaraisesti, jää jäljelle vain fiktion minän tarina. Tämän fiktiiviseen tarinan kirjoittaja voi kirjoittaa juuri niin niukasti ja viestiä juuri sillä, miltä abortin tekijästä todella tuntuu.

Valistuksellisuus voisi olla myös toinen näkökulma, miksi abortti halutaan nostaa esille nuorille naisille suunnatussa kirjallisuudessa. Molemmissa teoksissa aborttiin johtaneita tilanteita yhdisti se, että miehet jättivät ehkäisyn käyttämättä vastoin toisen osapuolen tahtoa. Toisessa tapauksessa naisosapuolen humalatilaa ja toisessa nuorta ikää sekä valmiuksia olla kieltäytymättä käytettiin hyväksi. ”Kondomi oli jossain siellä päin, ehkä oikein, ehkä ei – – Minä luulin, että kondomi oli paikallaan, ja mieskin väitti, että se oli ollut – siihen asti, kun

hän heitti seittinsä selälleni.” (MP, 94) ”– – sulkeuduimme ensimmäisen poikaystäväni huoneeseen, jossa hän suostutteli minut luistamaan kerta toisensa jälkeen ehkäisystä.” (PT, 8) Populaarikulttuurin kuvastojen seksualisoitumisella ja pornoistumisella on huomattu olevan vaikutusta nuorten seksuaalikäyttäytymiseen. Kuorti ja Halonen (2018) toteavat artikkelissaan, että nuorten seksuaalioikeuksia olisi kuitenkin hyvä nostaa esille julkisessa keskustelussa. Mielestäni Rönkkönen ja Sjöholm korostavat teostensa aborttirepresentaatioissa aborttioikeuden merkitystä nuorille. Vaikka tilanteisiin liittyy häpeää, nostetaan esille kuitenkin naisen oikeus päättää omasta kehostaan ja keskeyttää ei-toivottu raskaus, siitä huolimatta, että siihen johtanut tilanne onkin mennyt pieleen. Seksuaalioikeuksista tietoinen kirjoittaminen on tärkeää seksualisoituneessa populaarikulttuurissa, sillä vaikka seksuaalinen halu ohjaakin nykyään toimintaa ulkoisen moraalien sijasta, on hyvä tuottaa representaatiota vastuullisesta toiminnasta.

3.3 Naisen kirjoittama autofiktio

Anna Nurmi nostaa esseessään *Nainen panemassa – Paperilla toinen teoksen uudelleenluentaa* esille naisten kirjoittamasta autofiktiosta yhden keskeisen huomion. Kuvauksessa on tyypillistä päivien ohi virtaaminen, mutta kerronta tiivistyy aina, kun keholliset tuntemukset asetetaan pääosaan. Allekirjoitan Nurmen kiteyttämän ilmiön koskemaan myös Rönkkösen teosta, vaikka huomio oli alun perin tehty vain Sjöholmin teoksesta. Tietenkään kaikessa naisten kirjoittamassa autofiktiossa seksuaalisuus ei nouse keskiöön, mutta ilmiötä on mahdollista yleistää koskemaan sellaista kirjallisuutta, jossa aihe on sama. Nurmi mainitsee esseessään myös naisruumiin hyvin- ja kaltoinkohtelut osaksi naisten kirjoittamaa autofiktiota. Törmäsin itse kyseiseen esseeseen vasta tutkielman teon loppupuolella, ja huomasin jakavani paljon samanlaisia ajatuksia Nurmen kanssa *Paperilla toinen* -teoksesta.

Autofiktio mahdollistaa sen, että kerronta tuntuu lukijasta samaistuttavalta. Omaelämäkerrallisessa tyyliässä toiminta ei tunnu lukijan mielestä liian kaukaiselta, sillä kerronta on minämuotoista, arkista eikä se ole liian kiiltokuvamaista. Rönkkösen ja Sjöholmin teoksia voi luonnehtia samaistuttaviksi. Kerronta on sellaista, että lukija tuntee itsensä erityiseksi, kun aiheet ovat välillä todella intiimejä. Samanlaisia elämäkokemuksia omaava lukija voi hetkittäin ajatella tuntevansa päähenkilön. Kaikki eivät tietenkään voi

samaistua päähenkilöihin, mutta voisin kuvitella, että samaistuttavuus on kuitenkin naisten kirjoittaman autofiktion taika.

Helsingin Sanomien haastattelussa Rönkkönen paljastaa, että hänelle itselleen ei ole tehty aborttia, mutta on lisännyt tekstiin silti omia ajatuksiaan mahdollisesta tilanteestaan. Mahdollisimman realistisen aborttikuvauksen luomiseen hän on haastatellut abortin kokeneita ystäviään. Fiktioin keinoin mahdollistetaan aborttikertomuksen sisällyttäminen teokseen, joka olisi jäänyt omaelämäkerrallisena faktoihin perustuvana teoksena ilman tätä tärkeää ja koskettavaa näkökulmaa. Autofiktioin keinoin teokseen voidaan lisätä myös kaivattua moniäänisyyttä, joka takaa teokselle taas enemmän samaistumispintaa suhteessa yhden ihmisen kirjoittamaan subjektiiviseen omaelämäkerralliseen teokseen.

Lehtiartikkelit kertovat: molempien kirjailijoiden mielestä häpeällisistä ja kipeistä aiheista tulee kirjoittaa, jotta niistä puhuttaisiin enemmän ja hävettävää ei enää olisi. Havaintojeni mukaan molemmat teokset luovat ympärilleen häpeämätöntä keskusteluilmapiiriä, joka näkyy myös teosten saamassa suosiossa. Olen huomannut, että nuorten naisten lukutottumuksissa on tapahtunut muutos. Havaintojeni mukaan lukijoita tuntuu kiinnostavan enemmän realistinen ja samaistuttava autofiktio kuin glitterillä kuorrutettu high life. Tämä näkyy erityisesti sosiaalisessa mediassa, jossa tavalliset lukijat jakavat lukukokemuksiaan ja kirjasuosituksiaan sosiaalisen median alustoilla.

Lida-Sofia Hirvonen (2020) esittää Ylioppilaslehden jutussaan väitteen, että autofiktio on influensseriajan realismia. Voin samaistua väitteeseen siinä mielessä, että autofiktiossa on paljon realismin piirteitä, ja tarkastelemissani teoksissa ei ole luettavissa mitään niin korkealentoisen fantastista, etteikö tämä väite voisi pitää paikkaansa. Toin aiemmin esille teosten hyvin realistisen tuntuista ruumiillisuuskerrontaa. Ymmärrän väitteessä esitetyn influensseriajan ilmauksen niin, että nykyaikaisessa sosiaalisen median ilmiössä ollaan totuttu seuraamaan jonkun oikean ihmisen elämää lähietäisyydeltä mediaviestinten välityksellä. Autofiktiossa lukija saa samanlaisen roolin, mutta autofiktion päähenkilö ei ole suoranaisesti kukaan oikea henkilö. Tämä vaikuttaa autofiktion luentaan ja tulkintaan. Autofiktion luennassa ei tulisi keskittyä erottelemaan faktaa fiktiosta, vaan tekstiä tulisi käsitellä itsenäisenä kaunokirjallisenä teoksena. En kuitenkaan allekirjoita Hirvosen väitettä siitä, että autofiktion kirjoittamista käytettäisiin ponnahduslautana mediapersoonaksi

pääsemiseen. Rönkkönen oli kirjoittanut blogiaan jo aiemmin ennen kuin hänelle tarjottiin esikoisteoksensa kustannussopimusta.

4 MIELIKUVITUSPOIKAYSTÄVÄ JA PAPERILLA TOINEN AHTAALLA KIRJALLISUUDEN GENREVIIDAKOSSA

4.1 Populaarikulttuurin muutos

Teosten representaatio tarjoaa uudenlaisia esitystapoja naisille suunnattuun kirjallisuuteen. Voidaan vetää johtopäätös siitä, että kulttuurin seksualisoituminen on tullut näkyväksi ilmiöksi myös kirjallisuudessa. Kiinnostavana huomiona voidaan todeta, että myös naiset ovat alkaneet tuottamaan populaarikulttuuria, jossa kulttuurin seksualisoituminen on esitetty naisnäkökulmasta. Jos puhe naisen halusta ja seksikokemuksista on ollut tabu, on sitä ollut myös naisen kirjoittama kirjallisuus aiheesta. Hosiasluoma (2003, 213–214) avaa eroottisen kirjallisuuden historiaa ja katsoo sen alkaneen noin 100-luvulta *Kama Sutrasta*. Eroottisen naiskirjallisuuden edustajia nostetaan esille vuodesta 1977 alkaen. Tämä kuvaa hyvin sitä, millainen suhtautuminen naisen kirjoittamaan erotiikkaan olisi ollut.

”Postfeministinen uuden naisen representaatio alkaa olla hallitsevaa kuvastoa myös monenlaisessa muussa erityisesti nuorille aikuisille suunnatussa populaarikulttuurissa.” (Nevalainen, 2015, 12.) Tämän ilmiön voidaan katsoa toteutuvan Rönkkösen ja Sjöholmin teoksissa. Representaatioissa nousee esiin ruumiillisuuden tabuaiheet, kuten abortti tai masturbaatio. Populaarikulttuuria leimaa kuitenkin edelleen hyvin paljon se, että sitä tuotetaan paljon miesnäkökulmasta. Tuntuu erikoiselta, että miesten tuottamassa populaarikulttuurisäällössä abortti tai naisen masturbaatio esitettäisiin naiskuluttajan näkökulmasta samaistuttavasti. Vaikka populaarikulttuurissa on esitetty naisten masturbaatiota, on näkökulma usein ollut naista objektisoiva ja pyrkinyt muokkaamaan masturboivasta naisesta miehiä kiihottavaa representaatiota.

Nevalaisen huomioon nojaten ja aiemmin esille nostamiini huomioihin perustuen voidaan olla sitä mieltä, että populaarikulttuuri kuvastoineen on muuttunut kulttuurin seksuaalistumisen myötä suuntaan, jossa naisen seksuaalisuus ja ruumiillisten kokemusten representaatio eivät ole enää samanlainen tabu kuin aiemmin. Tämä näkyy

populaarikulttuurituotteissa, kuten nuorille naisille suunnatussa kirjallisuudessa. Nevalainen (2015, 37) huomauttaa, että muutoksen alulle panevana voimana voidaan pitää postfeminismiä, jossa on keskeistä pyrkiä eroon sukupuoliroolien välittämistä valmiista toimintamalleista sekä pyrkiä voimaantumiseen ja yksilölliseen vapautumiseen (Juvonen, 51.) Tällaista postfeminististä otetta on luettavissa myös Rönkkösen ja Sjöholmin teoksissa.

4.2 Onko kyseessä uudenlainen naistenkirjallisuuden ilmiö?

Tekemieni havaintojen perusteella en ole enää niin, edustavatko *Mielikuvituspoikaystävä* ja *Paperilla toinen* sittenkään chick lit -kirjallisuutta. Vaikka pintapuolisesti yhtäläisyyksiä onkin paljon, on myös paljon todella suuria ristiriitoja: Mikäli chick lit halutaan määrittää omana genrenään ei ainakaan tämänhetkisen teorian tiedon valossa ole mahdollista istuttaa tarkastelemiani teoksia genreen kuuluviksi. Jos chick lit’stä halutaan puhua Nevalaisen tapaan naistenkirjallisuuden ilmiönä voisi olla ja onkin mahdollista, että tarkastelemani teokset olisivat osa chick lit -kirjallisuutta.

Yhtenä suurena ristiriitana käsitteiden kanssa on ollut myös se, että chick lit määritetään kuuluvan viihdekirjallisuuden genreen alle. Mielestäni kirjallisuus, joka käsittelee aborttia ei voi olla viihdettä. Aiheen käsittelyn tulee olla näin henkilökohtaisessa ja vaietussa aiheessa muutenkin sensitiivistä. Ylipäätään tabualueilla olevat aiheet tuntuvat suhteessa vallalla olevaan viihdekirjallisuuden käsitteeseen turhan raskaalta sisällöltä. Spiller (1980) on pyrkinyt tekemään eroa viihde- ja korkeakirjallisuuden käsitteiden välille ja hän nostaa keskeisenä eroavaisuutena, että vakava (korkeakirjallisuus) haastaa lukijan asenteita, kun puolestaan ajanviete (viihdekirjallisuus) vahvistaa niitä. Aborttipuheiden ja muutenkin yhteiskunnallisessa kontekstissa esiintyvä ruumiillisuuden representaation voidaan vielä katsoa haastavan asenteita.

Lopullista vastausta siihen, kuuluuko tarkastelemani kirjallisuuden ilmiö chick lit -termin alle on mahdotonta saada tässä vaiheessa. Tutkielmassani olen kuitenkin todistanut, että chick lit -kirjallisuudelle ominaisia genrepiirteitä kirjallisuus ei onnistu kuitenkaan täyttämään. Voipio (2011, 106–107) nostaa artikkelissaan esille chick lit -kirjallisuudelle ominaisia piirteitä, joista osan voin allekirjoittaa kaunokirjallisuuslähteideni kohdalla, lukijoihin vetoavan realistisen kerronnan ja nuorten naisten elämää kiinnostavat aiheet.

Voipio on nostanut esille kaupallisen sisällön, mutta tämä ei ole enää tunnustettavaa omista tekstilähteissäni. Siinä on nähtävissä nuorisokulttuuri nopea muutos. Huomio siitä, että chick lit -kirjallisuudessa kuvataan enemmän seksuaalisuutta kuin romanssia pitää sinällään paikkansa, mutta seksuaalikerronta on muuttunut, eikä sitä leimaa enää romanttisen suhteen tavoittelu. Myöskään Almgrenin (2006, 162) havainto siitä, että teoksen onnellinen loppu saavutetaan perinteiseen parisuhderooliin päätyväällä, ei tunnu paikkansapitävältä tarkastelemieni teosten suhteen.

Lopputuleni näissä vertailuissa on se, että joko tutkimuskirjallisuutta (Voipio ja Almgren) voi pitää vanhentuneena suhteessa tarkastelemiini teoksiin tai sitten heidän määrittämänsä chick lit -kirjallisuuden ilmiö ei tavoita kokonaisuudessaan kuitenkaan sitä, mitä näiden teosten analysointi on tuottanut. Nevalaisen (2015) esittelemä chick lit -teoria saavuttaa parhaiten tarkastelemani kirjallisuuden. Nevalaisen määritelmä chick lit -kirjallisuudesta ei ole kovin tarkkarajainen. Keskeisenä osana chick lit -kirjallisuutta hän kuitenkin pitää siinä esiintyvää naisnäkökulmaa käsiteltyihin aiheisiin (Nevalainen 2015, 80). Tämä näkökulma on omassakin kirjallisuusaineistossani vahvasti läsnä. Chick lit -kysymyksen tarkasteluun olisi hyvä palata teosten osalta vielä tulevaisuudessa, jotta saataisiin näkökulma siitä, miten teokset asettuvat osaksi aikansa muuta kirjallisuutta ja sen keskeisiä ilmiöitä. Tulevaisuudessa sitä olisi myös helpompi suhteuttaa olemassa olevaan ajantasaiseen tutkimustietoon, sillä se ei tällä hetkellä teosten tuoreudesta johtuen ole vielä mahdollista.

5 PÄÄTÄNTÖ

Keskeisimpinä havaintoina tutkielmastani voidaan nostaa sekä Rönkkösen että Sjöholmin teosten häpeämättömät ruumiillisuuden representaatiot, jotka tarjoavat naisnäkökulman siihen, miten kulttuurin seksualisoituminen on vaikuttanut naisten seksuaalikulttuuriin. Kiinnostavana havaintona voidaan pitää naisen roolin muuttumista seksiakteissa objektista subjektiksi, jolloin korostetaan naisen halua. Itse akteissa näkyy kuitenkin naisen ja miehen välinen valta-asema niin, että aktiivisemmän toimijan roolin saa edelleen mies. Muutos aiempaan naiskirjallisuuteen, jossa seksiä on käsitelty, on erityisesti se, että miehen olennainen rooli jää pelkäksi seksitoimijaksi. Tässä uudessa naiskirjallisuuden ilmiössä parisuhde ei ole mikään automaattinen loppuratkaisu. Ja jos on, sitä ei kuvata enää disneymäisesti niin, että sitten he elivät elämänsä onnellisena loppuun asti.

Mielikuvituspoikaystävän ja *Paperilla toisen* representaatioista voi huomioda sen, että ne eivät toteuta loppuratkaisuissaan patriarkaalisen parisuhteen mallia.

Näin uuden kirjallisuuden ilmiön tarkastelu tuotti haasteita siinä, miten teokset sijoittuvat osaksi muuta kirjallisuutta ja edustavatko ne jo jotain olemassa olevaa ilmiötä tai genreä. Lopputulemani on kuitenkin se, että populaarikulttuurin muutoksen myötä voidaan ajatella, että myös kirjallisuuden genret ja ilmiöt muuttuvat. Kaunokirjallisuutta ei ole mahdollista tuottaa tyhjiössä, joten kulttuurissa tapahtuvat muutokset heijastuvat aina jossain määrin kirjallisuuteen. Populaarikulttuurin tapauksessa tämä muutos tulee näkyville vielä nopeammin kuin muilla kirjallisuuden alueilla, sillä nuorisokulttuurin tuotteet ottavat vahvasti vaikutteita nopeasti muuttuvasta ympäristöstään ja pyrkivät tarjoamaan kuluttajilleen ajankohtaisia näkökulmia. Jos otetaan huomioon tämä populaarikulttuurissa havaittavissa oleva ilmiö ja sovelletaan sitä osaksi chick lit -kirjallisuutta, voidaan todeta, että chick lit -kirjallisuuden ilmiön piiriin voidaan lukea kuuluvaksi myös tarkastelemani teokset *Mielikuvituspoikaystävä* ja *Paperilla toinen*.

Tutkielmassani käytettyjen käsitteiden kompleksisuus paljastui minulle edetessäni tutkimusprosessissa. Huomasin, että useiden tutkielmani kannalta keskeisten käsitteiden määritelmässä oli ristiriitaa tiedeyhteisön sisällä. Käsitteiden avulla minulle kuitenkin mahdollistui uusia näkökulmia aiheeni tarkasteluun. Ottaen huomioon kirjallisuudentutkimuksen luonteen, ei ole onneksi edes tarpeellista tavoitella absoluuttista totuutta.

Aineistoon perehtyessäni ja tutkimuskirjallisuutta tarkastellessani kiinnitin huomioni jatkotutkimuksen näkökulmasta hedelmällisiin aiheisiin, joita voisivat olla muun muassa miesobjektin ruumiillisuuden representaatio chick lit -kirjallisuudessa. Kiinnostukseni heräsi myös viihdekuvastojen muutoksen tarkasteluun viihdekirjallisuuden genressä, sillä kaunokirjallisuusaineistojeni saamaa lukijapalautetta tarkastellessani, huomio kiinnittyi kuitenkin viihteelliseen näkökulmaan, josta lähteitäni oli luettu. Olisi kiinnostavaa tarkastella erityisesti kulttuurin seksualisoitumisen näkökulmasta viihdekuvastojen muutosta sekä tutkia laajemmin, mutta kriittisesti, viihdekirjallisuuden genren määrittelyä.

LÄHTEET

Kaunokirjallisuus

Rönkkönen, Henriikka 2016. *Mielikuvituspoikaystävä ja muita sinkkuelämän perusasioita.*

[MP] Helsinki: Atena.

Sjöholm, Emmi-Liia 2020. *Paperilla toinen.* [PT] Helsinki: Kosmos.

Tutkimuskirjallisuus

Gill, Rosalind 2009: Supersexualize Me! Advertising and the “Midriffs”. Mainstreaming Sex. The Sexualization of Western Culture. – Fiona Attwood (edit.). I.B. Tauris, London & New York. 93-110.

Kinnunen, Taina & Anne Puuronen (toim.) 2006: *Seksuaalinen ruumis: Kulttuuritieteelliset lähestymistavat.* Helsinki: Gaudeamus.

Hosiaislouma, Yrjö 2003: *Kirjallisuuden sanakirja.* Helsinki: WSOY.

Julkunen, Raija 2010: *Sukupuolen järjestykset ja tasa-arvon paradoksit.* Tampere: Vastapaino.

Karkulehto, Sanna & Leppihalme, Ilmari 2018: Työtä töiden joukossa? Seksuaalisuus, kaupallisuus ja toimeentulon pakko kotimaisessa nykykirjallisuudessa. *Kirjallisuus nykykapitalismissa: Suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin näkökulma.* Toim. Jussi Ojajärvi, Erkki Sevänen ja Liisa Steinby Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kielikello 1/1999. Ruumis – elävä? Riitta Eronen & Rauni Lindfors.

Kosonen, Päivi 2016: Moderni omaelämäkerrallisuus & itsen kertomisen muodot. *Niin&näin*, 3/2016, 43–49.

Kuortti, Marjo & Halonen, Miila 2018: Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim.

Nevalainen, Terhi 2015: *Pinkit pükkikorot. Chick lit -kirjallisuuden postfeministiset sisällöt ja lukijat niiden merkityksellistäjinä.* Joensuu: Itä-Suomen yliopisto.

Nikunen, Kaarina; Paasonen, Susanna & Saarenmaa, Laura 2005: *Jokapäiväinen pornomme. Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri.* Vastapaino, Tampere.

Nurmi, Aura 2020: Essee: Nainen panemassa – Paperilla toinen teoksen uudelleenluentaa. *Kirjasampo*. <https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-nainen-panemassa> (18.11.2020)

Spiller, David 1980: *The provision of fiction for public libraries*. Journal of Librarianship 12 (4): 238–266.

Tieteen termipankki 2020: Kirjallisuudentutkimus:autofiktio.
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:autofiktio>

Voipio, Myry 2011: About a Skirt. Miten ja miksi chick lit valloittaa maailmaa?
Kirjallisuus liikkeessä. Lajeja, käsitteitä, teorioita. Toim. Satu Kiiskinen & Päivi Koivisto.
Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.

Lehtiartikkelit

Hiidensalo, Venla: Totuus löytyy fiktiosta. *Journalisti*, 15.12.2016.

Hirvonen, Iida Sofia 2020: Rakasta minua: Autofiktio on influensseriajan realismia.
Ylioppilaslehti, 30.1.2020.

Koppinen, Mari: Emmi-Liia Sjöholm tunsi olevansa liian keskinkertainen ja halusi eroon siitä – Nyt hän kertoo abortistaan ja seksuaalisuudestaan kohutussa kirjassa, jolla hän haluaa poistaa häpeää. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006373592.html> (4.11.2020)

Sarhimaa, Jutta: Abortista ei tarvitse kokea syyllisyyttä ja abortin tekemisestä pitäisi puhua enemmän, sanoo tämä sinkkubloggari. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000002904243.html> (4.11.2020)